

MYND: ÁLVUR HARALDSEN

tekstargrundarlagnum. Snøgt sagt ein tøgntentan. Tað er ikki mennandi fyri fólkaræðið, heldur Hans Andrias. Fólk skulu hava rætt at finnast at øllum sjónarmiðum og virðum í samfelagnum. Í veruleikanum skulu fólk eggjast til tað, tí tað er við fjølbroyttum almennum orðaskifti, har skilvísar grundgevingar eru týðningarmesta amboðið, at fólkaræðið mennist.

– Sterku afturhaldskreftirnar í Føroyum verja síni áhugamál við at brúka Bíbliuna sum grundarlag fyri, hvussu onnur skulu liva. Bíblían heldur ikki altíð fyri einari neyvari vísindaligari kanning. Tað er eingin ivi, at vísindin er sterkasta amboðið at granska og lýsa náttúruna, meðan átrúnarligir spurningar í nógv størri mun eru privat viðurskipti. Øll framkomin samfeløg tryggja sínum borgarum politisk og átrúnaðarlig rættindi, og samfelagið eigur ikki at hava ein ávísan átrúnað, sum fram um aðrar verður vardur í lóggávuni. Samfelagið skal í lóggávuni verja allar borgarar, so borgararnir sjálvur kunnu velja sín átrúnað – ella ongan, sigur Hans Andrias Sølvará.

Sum virkin lutakari hevur søgufrøðingurin fyrr víst á, at føroyska kjakmentanin er í kreppu. Sjúkutekini eru tunnu argumentini og ósakligi álopin á persónar. Hann hevur ofta merkt sjálvur, at tað verður ikki kjakast um substansin. Hann hevur verið fyri nógvum skotum. Umframt telefon-samrøður við fólk, hava fleiri ófólkalg lesarabrøv við skeivum upphaldum og uttan grundgevingar sora hansara verk sundur. Enn tá frá fólki, sum ikki hava lisið bókur hansara.

Tað er neyðugt at kjakast um grundarlagið undir føroyska samfelagnum, og tað er ein sjálvirkandi drívmeði hjá Hans Andriasi.

– Tað er alneyðugt við almennum orðaskifti um tað, sum verður brúkt sum samfelagsligt grundarlag og sum politisk grundgeving. Tað er sjáldan kritisk viðgerð av átrúnaði her hjá okkum. Søgukritiskar bókur um Bíbliuna snúgv seg ikki um Gud ella trúgv, men um tað, sum teksturin við skilvísium vísindaligum háttaløgum kann metast at kunna bera. Bibliukritikkur snýr seg ikki um Gud, men um tekstirnar, sum menniskju hava skrivað um Gud. Gud er óheftur av teimum tekstunum. Spurningurin um Guds eksistens er ikki søgukritiskur, men filosofiskur.

– Orðaskiftið her hjá okkum er ofta ov einfalt. Vit skulu kjakast við haldbarari argumentatión, og taka mótstriðandi sjónarmið til umrøðu, heldur enn

granska í produktivari vinnu. Politiski myndugleikin er trekur at flyta seg nærri einum vitanarsamfelag, sum er vegurin fram, verður vanligar sagt.

Ein afturvendandi trupulleiki hevur hinvegin verið, at fakfólk taka í ov lítlan mun lut í almenna orðaskiftinum. Hans Andrias Sølvará ferdi fram sum gestarøðari til pisufund í 2008, at tað »hevur onkuntíð undrað meg, at tað ofta eru ung fólk, sum eru í ferð við at taka onkra útbúgving, sum hava mest at geva samfelagnum, meðan meira tilkomin fólk, sum hava fingið eina drúgvu útbúgving ofta siggja út til at hava minni at geva.«

TAÐ ER SJÁLDAN KRITISK VIÐGERÐ AV ÁTRÚNAÐI HER HJÁ OKKUM. SØGUKRITISKAR BØKUR UM BÍBLIUNA SNÚGVA SEG IKKI UM GUD ELLA TRÚGV, MEN UM TAÐ, SUM TEKSTURIN VIÐ SKILVÍSUM VÍSINDALIGUM HÁTTALØGUM KANN METAST AT KUNNA BERA

at niðurgera mótstøðufólkini. Tað er tíverri ofta leisturin. Tilíkt orðaskifti, har farið verður eftir mótstøðufólkunum, ber ofta við sær, at báðir partar fara at gera tað sama, sigur hann. Tað er komið fyri, at hann hevur sjálvur angrað okkurt, hann hevur skriva í bløðini.

Ein skylda

Vantandi virðingin fyri serfrøðini hevur í nógv ár verið eitt evni, sum serfrøðin í Føroyum hevur funnist at. Fakfólk halda seg vera við skerdan lut í politisku skipanini. Fakfólkini sleppa mest sum bara heim til undirvísing og administratión, tá tey koma aftur til Føroya, heldur enn at arbeiða og

Hans Andrias er eitt av undantøkunum. Hann metir tað vera sína skyldu sum søgufrøðingur og rithøvundur at geva sitt íkast til almenna orðaskifti, fremst av øllum, tí hann heldur seg hava nakað at geva. Ikki tí, hann heldur seg hava rætt, men tí kjakið er neyðugt. Tað er eisini ein skylda í sínum starvi, tí tað er staðfest í lógini fyri Fróðskaparsetur Føroya, at tað skal vera við til at elva til kjak.

– Kjak og ósemjur er tað, sum menna og hvessa sjónarmiðini. Tøgnin fjalir trupulleikarnar. Tað eru nógv evnir, sum ov sjáldan verða tikin til umrøðu í Føroyum. Tað hevur undrað meg, at kjak um kristindómin fyllir so lítið.

Serliga nú, tá politikarar eru bundnir at skriftini. Ein kjakmentan í kreppu er, tá mótstøðufólkini sparka eftir mæð, heldur enn at kjakast við argumentum. Eg sigi ikki, at eg havi rætt, heldur ikki, at eg ongantið sjálvur eri lopin framan, men eg royni eftir førimuni at kjakast við teimum vísindaligu argumentunum, eg havi. Eg gevi eitt íkast, sum kann viðka sjónaringin. Um onkur ikki er samdur, kom so og kjakist um tað, sigur hann.

FAKTA

Hans Andrias Sølvará varð føddur í Klaksvík tann 11. november 1962. Hann er giftur Anniku Sølvará. Saman eiga tey tvey børn.

Hann hevur lisið cand.mag í søgu og heimspeki á Fróðskaparsetrið Føroya og Árhús Universitet. Adjunktur á Søgu og samfelagsdeildini á Fróðskaparsetri Føroya síðan november 2009. Frá desember í 2010 hevur hann verið lektari. Dekanur á Søgu og Samfelagsdeildini í 2009-2010, deildarleiðari síðan november 2010.